

Tücsökzene a lakásban

Az állatvilág zömét alkotó rovarok szín-, és formagazdagságban egyaránt páratlan élőlénycsoport. Életmódjukban legalább annyi az érdekesség, mint például az akváriumi halakéban. Ennek ellenére mégis kevés jut el közülük a terráriumokba, pedig van közöttük olyan is, amely a lakásokhoz közel él, igénytelen és a lakótelepeken is sűrűn hallhatjuk hangjukat.

A házitücsök (*Gryllus domesticus*) az egyedüli tücsökfaj, amely mindig otthonosan érzi magát az ember közelében. Eredetileg a Földközi-tenger mellékén, tehát mediterrán területeken a szabadban élt, de mára már egész Európában előfordul. A mi éghajlatunk alatt azonban télire mindenképpen lakások, istállók, házak száraz, meleg környezetére szorul. A távfűtési rendszerek meleg alagútjai és aknáik kedveznek a tücsök városi elterjedésének. Ilyen helyeken még novemberben is hallhatjuk halk ciripelését, gyakran az utcai forgalomtól néhány méterre.

A házi tücsök az egyenesszárnyúak rendjébe tartozik. Hossza 15-25 mm, teste hengeres, feje gömbölyded, színe barnásfekete. Egyszerű, jól fejlett, összetett szeme van, szájszerve rágó típusú, csápja fonalas. Lábai általában járólábak, a hátulsók ugrólábakká módosultak. Elülső szárnya rövid, és ún. ciripelő szervet visel. Hátulsó szárnya hosszú, összezsavarodva, laposan fekszik a potroh felett. Hallószerve az elülső lábszáron van. Többnyire lárvaalakban telel át. Legtöbbjük a föld alatt, a talajba vájt lyukakban él. A hímek közismerten hangos ciripelők. Csak a hím ciripel.

Igénytelen életmódja miatt laboratóriumban kedvelt tenyészállat, sok terrarista elsősorban egzotikus kételtűek, és hüllők táplálékaként tenyészt, pedig önmagában is nagyon érdekes kis állat. Fogságban is könnyű tartani, ekkor közvetlen közelről figyelhetjük meg mindennapjait. Hallhatjuk ciripelését, megleshetjük fürge mozgását, tisztálkodási szokásait, táplálkozását, a lárva vedlését, és társaival való kapcsolatát. Befogásáról magunknak kell gondoskodunk, de beszerezhetjük őket egyes díszállatkereskedésekben, illetve terraristáknál is.

A házitücsök otthoni tartása igen egyszerű dolog: tehetjük egy 5 literes befőttesüvegbe, vagy szúnyoghálóval fedett terráriumba is. A

lefedés mindenképpen fontos, mert bár az üvegfalon nem tud felmászni, nagyot ugrik. Aljzatnak 1-2 cm vastag talajt: homokkal elkevert kerti földet tegyünk. Efölé - mivel a házitücsök kedveli a búvóhelyeket - faágakat, faleveleket helyezünk. Minél természetesebben rendezzük be a helyét, annál komfortosabban érzi majd magát.

Táplálása nem okoz gondot, hiszen vegyes táplálkozású, így a legtöbb emberi táplálék megfelel számára. Igényeit a vegyes konyhai hulladék teljesen kielégíti. Túlságosan sok táplálékot azonban ne adjunk neki, mert a kialakuló penészbe a kis tücskök beleragadhatnak, és könnyen elpusztulhatnak.

Fejlődési ütemét a hőmérséklet változtatásával magunk is szabályozhatjuk: szobahőmérsékleten jól érzi magát, 25-32 C fok között pedig különösen serény és gyorsan fejlődik. Az ennél magasabb hőmérséklet már ártalmas, az alacsonyabb pedig lassítja a fejlődést. Ciripelésének élénksége és sebessége ugyancsak fokozódik a hőmérséklettel.

Az ivaréretté vált, megtermékenyített nőtényt hosszú tojócsövérről ismerhetjük meg. Tojásait a talajba helyezi, gyakran több ezer darabot, amelyből kb. 2 hónap múlva kelnek ki a lárvák. Ezek eleinte igen aprók, teljes kifejlődésükig - a hőmérséklettől függően - 1-2 hónap is eltelik, közben többször vedlenek, és hamarosan ivaréretté válnak. A hímek heteken keresztül ciripelnek. A felesleges szaporulatot azonban ne tartsuk egy helyen, mert ha 5-10 példánynál több van együtt, akkor már akadályozzák egymás fejlődését, és a kannibalizmusra is ráfanyalodhatnak.

Tartásukkal közelebb hozhatjuk a természet egy darabját, gondozásukkal pedig bővebb, és kiterjedtebb ismeretekhez juthatunk a minket körülvevő élővilágról.

Összeállította:

Dr. Sütő András
Kisállatgyógyász szakállatorvos